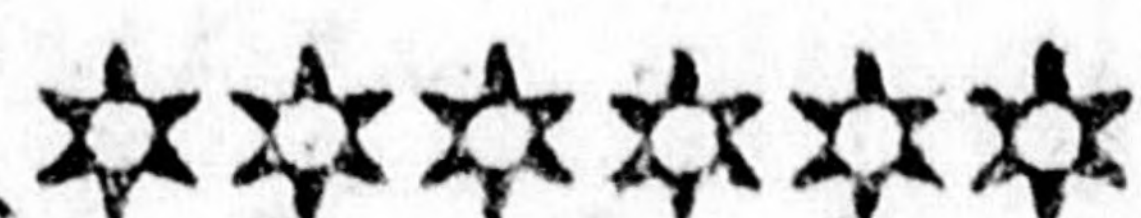

Nro. 14.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Kedden Augustus 18-ik napján 1812-dik
esztendőben.

B é t s.

Gróf *Vasonykeői Zichy Ferentz* Úr Eő Ex.ja,
Csász. Kir. Kamarás és Valóságos Titkos Taná-
tsos, a' Leopold Rendjének Nagy - Keresztes tag-
ja, Magyar Országnek Eő Pohárnokja, N. Vesz-
prém Vármegye Eő Ispánya, életének 64-dik esz-
tendejében a' folyó Aug. 8-dikán itt Bétsben ki-
múlt a' világból.

Török Birodalom.

Már nintsen többé kétség a' Török és Orosz
udvarok között való békesség eránt, minthogy
annak *ratifikátzió* által lett megerőssítetése Jul.
19-dikén *Bukarestben* közönségesen kihirdettetett.
A' feltételek közzül azonközben most tsak azok
tétettek közönségessé, a' mellyek az Oláh tar-

mányokat illetik, t. i. a' közös határ, *Bukhovi-*
nától fogva ennek a' Dunába való szakadásáig
 a' *Pruth*, ezen alól pedig a' Fekete tengerig, a'
 Dunának bal ága leszen, úgy mindazáltal, hogy
 az Oroszoknak szabad leszen a' *Pruth* vizéig
 fegyveres hajóval is járni a' Dunán. Oláh or-
 szág és Moldvának egy része, három hónapok
 alatt adattatnak vissza, a' melly 3 hónapok
 alatt az Orosz seregek ott minden adót kedvek sze-
 rént szedhetnek. fel: a' Porta ellenben azután
 két esztendeig semmi adót nem kíván a' vissza
 kapott tartományoktól. — A' még itt lévő kevés
 Orosz seregek Jul. 28-dikától fogva a' *Dniester*
 felé vették útjokat sietséggel.

D á n i a.

A' *Párisi* újságok szerént így írtak *Koppen-*
hágából Julius 25 dikén. Nállunk hadakozásról
 beszéllenek. *Norvégiát* és *Seelandia* szigetét fe-
 nyegetni kezdette az ellenség. Itt ilyen napi
 parantsolatot hirdettetett - ki a' Király: — „Mint-
 hogy azok a' tudósítások, mellyek hozzánk ér-
 kezték, szükségessé teszik, hogy a' minket fe-
 nyegető megtámadtatásoknak vissza verésre
 ármádát gyűjtsünk össze: erre nézve rendeljük,
 hogy haladék nélkül 28 Batalionok, 38 Svadro-
 nok, és 96 ágyúk gyűljenek össze, és *Rothschild*
 's *Lethra* között száljanak táborba.“ — Kikötő-
 helyünknek bástyáira és sántzaira ágyúk szegez-
 tettek - ki. A' szigetnek minden partjai felé sie-
 tő parantsolatok küldettek - el.

Nagy Britannia.

A' *Párisi* Monitör ezeket hirdeti a' Londo-
 ni levelekből: — „A' Svétziai levelek szerént
 úgy látszik, hogy a' *Sándor* Császár tanácsosai

között nincs egyesség; azt mondják, hogy *Barklay de Tolly* a' ministerséget letenni akarja, 's helyébe *Bernigsen* fog következni. *Lord Cathkart*, a' ki mint Anglus Követ az Orosz udvarhoz rendeltetett, oda Julius' 29-dikén elevezett. Egyenesen az Orosz fő hadi szállásra fogja venni útját. Azt mondják, hogy egy Katona-Stáb is van véle, a' melly ott most igen jó szolgálatot tehet. Az Orosz udvar *Novosilczow* urat rendelte a' maga Londoni Követjévé, a' ki ide minden órán meg fog érkezni. Az Orosz Országglószék kihirdettette, hogy minden Angliai portéka, a' melly az Orosz birodalomban sequeráltatott, az alól felszabadíttatik. — A' Pápának Fontenai-bauba lett érkezése felől úgy gondolkozik a' közönség, hogy az, az ő Napoleonnal való meg-egyezésének munkába lejendő vétettetését illetheti. — *Kadikstra* Jul. 5-dikén még hányta bizonyos időkből az ellenség a' bombikat. *Gen. Ballasteros* Andalusiában ismét készült, hogy a' Frantziákra üssön. — Az Angliai Régens Hertzeg, a' *Clarencei* Királyi Hertzegtől kísértetve, az Angliai Napnyúgoti Grófságoknak megjárásokra szándékszik menni. — A' Svétziából Londonba érkezett tudósítások Jul. 19-dikéig terjedtek; ekkor minden hajók le voltak a' Svétziai kikötőhelyekben tartóztatva, egynek sem volt szabad kivezni.

Julius 30-dikán bérekesztette a' Régens Hertzeg' nevében a' Fő Cancellarius a' Parlamentom' üléseit. Az alsó ház' tagjai meghívattak, hogy jelennyenek meg délutáni 4 óra tájban a' felső ház' szalájában, a' hol felolvasta előtök a' Fő Cancellarius a' bérekesztő beszédet. Ezen be-

szédnek rövid foglalatját e'képpen adta - ki a'
Monitör: —,

„Ő Királyi Hertzegsége a' Király' betegsége felől mély bánkódással emlékezik. Fájlalja, hogy a' Parlamentomnak mostani üléseit egy szomorú történet miatt bé kell záratni (Itt a' Perceval megölettetésit érti a' Princz). Megköszöni azt a' buzgóságot és álhatatosságot, mellyel a' Parliamentomi két házak a' magok kötelességeiket telyesítették. Bizonyossá teszi a' Parliamentomot, hogy azon köszönettételben, mellyet ezek *Wellington* eránt, azért a' buzgóságért és böltsességért, mellyel ő a' fél szigeten való hadakozást folytatja, mútattak, maga is telyes részt veszen. Köszöni a' Parlamentomnak azt a' segedelmet, melly szerént őtet abba az állapotba helyheztette, hogy ezt a' félszigeten való hadakozást folytathassa. Minthogy az északi hadakozás megújított, reménli ő K. H.ge, hogy a' Parliamentom eszközöket fog szerezni arra, hogy az ebbe elegyedett Hatalmasság az ő K. H.ge által felvállaltatott kötelezéssekkel megegyezőleg segítettessék. Bánkódva szemléli ő K. H.ge azt a' háborús tekintetet, mellyet az Amérikai Státusok nem régen felvettek, azzal hízelkedvén magának tsakugyan, hogy az ezekkel való békesség még helyreállíttathatik: azonban, ha tsakugyan megtalálnak ezen Státusok az ő mostani kívánságaik mellett maradni, ő K. H.ge telyes számot tart ahoz, hogy a' Parliamentom őtet abba az állapotba helyhezteti, hogy a' birodalom javát és méltóságát minden lehető módon megoltalmazhassa. Ő K. H.ge köszöni az alsó ház' tagjainak, hogy ily hamarsággal való se-

gedelmeket határoztak, 's midőn egy felől sajnálja azt, hogy új terhekre légyen szükség, más felől oly reménségtől tápláltatik, hogy a' jelenlévő hadakozásbéli álhatatosságnak leg szerentsésesebb resultatumai lesznek. A' mánufaktúrás vidékeken kiütött zenebonákért leg nagyobb bánkódását jelenti, nagyon megelégedvén másfelől azzal a' buzgósággal, mellyel a' Parlamentum ezeknek indító okait megvizsgálta, és ezeknek elháríttatásokra 's a' bűnösöknek megbüntetésekre alkalmas eszközöket vett elé. Végezetre reméli ő K. H.ge, hogy a' tagok a' magok hazájokba megérkezvén, ott a' törvények eránt engedelmességet, 's azon *Constitutio* eránt, melytől a' birodalom' ditsőssége 's boldogsága ily régóta függ, hajlandóságot terjesztenek el.

Hadi Történetek.

A' 8-dik hivatal szerént való tudósítás. —

Glybokie Julius' 22-dikén: —,

„A' Hertzeg *Bagration* ármádája 4 gyalog osztályokból, mellyek valami 22 vagy 24 ezer emberekre telnek, 6 ezer Kozákokból, a' kik Generális *Platow* által vezéreltettek, 's valami 4 vagy 5 ezer egyébféle lovasokból áll. Még két Osztályok hozzá tsatolni akarták magokat, hanem az útat *Pinsknel* bészárattatva taiálván magok előtt, vissza tértek *Volhynia* felé. —

„A' Julius' 10 dikén *Romanow* mellett (mízt a' nem hivatal szerént való tudósítások után *Mirnek* írtuk vala) történt verekedésekben, Lovas Generális *Rosnicky* elvesztett 600 embereket; Stábtisztet egyet sem. Erössíti Gen. *Rosnicky*, hogy az ő emberei az Orosz Gen. Gróf *Pahlen*, 's Oberster *Adrianow* és *Jesowaysky* holt teste-

ikre rá esmértek. Hertzeg *Schwarzenberg* Jul. 12-dikén a' *Pinsky* jó tanyát elfoglalta. Tizenkét Austriai Huszárok 46 Kozákokat megtámadván, 's néhány órákig kergetvén, 6-tot elfogtak közzülök. Az Austriai ármáda akkór *Minks* felé folytatta útját. Generális *Hegnier* vissza tért *Slonim* felé, hogy a' *Warschaui* Hertzegságet fedezze, és a' *Volhinia* felé vissza tért két Orosz Osztályokat szemmel tartsa. Kapitány *Vandois* 50 lovasokkal egy ágyúzó tsapatra találván, 6 tisztet, 200 ágyúzót, 300 kotsist, és 800 igen szép ágyúvonó lovakat elfogott. Az embereket, lovakat, nyergeket az egyéb azokhoz való készületekkel együtt elhozta; a' mit el nem hozhatott felégette. —

„Hertzeg *Bagration* az útját *Bobruysk* felé is elzárattatva találván, 15 mértföldel lejjebb került *Mozyr* felé. Gen. *Grouchy* egy kitsapást téven, 200 Orosz múnázókat 8 tisztekkel egyetemben fogságra hozott. Gen. Báró *Colbert* Jul. 18-dikán *Orszába* bémenvén, ott véghetetlen magazinumokat talált. Egy Orosz tisztet *Sándor Császár Orszába* küldvén, hogy onnét a' magazinumokat elvitettesse, elbámúlt, hogy már ott találta a' *Frantziákat*. Ez a' tisztt a' nálla lévő írásokkal egyetemben elfogattatott. —

„Míg a' *Bagration* ármádája illy módon kergettetett 's minden plánumai e'képpen megelőztettek, és ő a' nagy ármádától illy meszsziire elszakasztatott, ez az alatt magát egész a' *Dünáig* vissza vonta, a' melly közben Gen. *Sebastian* Jul. 14-ikén az ellenség' hátúl menő tsapatját üzvéen 500 Kozákokot megszalasztott, és *Drujába* bémenvén Marschal *Oudinot* 13-dikban *Dünaburg* felé el

nyomúlván, az ellenségnek sok szép táborikunyhóit elégette, az erősségről rajzolatot készített, magazinumokat is égettetett-fel, 's 150 embereket elfogván, mind ezek után *Druja* felé fordította seregeit. A' Jul. 15-dikén még *Dryssában* 110 vagy 120 emberekből álló Orosz armáda eszébe vevén, hogy a' mi kevés lovasságunk nem jól vigyáz, a' *Dünán* hidat tsinált, és 5000 gyalogokból és 5000 lovasokból álló sereget a' víz bal partjára által küldött, 's Generális *Sebastianit*, minekelőtte ez az ellenség' szándékából valamit eszébe vett volna, megtámadta, egy órányi távolságra vissza nyomta, 's néki 100 hóltakból, sebesekből, és elfogattattakból álló veszteséget okozott, kik között egy Vadász Kapitány és Hadnagy is találtatnak. Brigadéros Generális *Geniest*, minekutánna halálos sebet kapott, hasonlóképpen elfogattatott. —

„Az Orosz sereg Jul. 18-dikán *Dryssánál* a' maga sántzait, a' mellyek 12 föld bástyákból (redout) állottak, oda hagyta. A' föld bástyákat, mellyek pallisadákkal (körül vert ágasokkal) voltak megerőssítetve, fedett utak foglalták össze, 3000 ölnyire terjedtek-ki, 's két szárnyokkal a' *Düna* partjához támaszkodtak. Ezen erősség esztendei munkába került; mi ezt már széllyel hánytuk; az ebben lévő véghetetlen magazinumok felégettettek vagy a' vízbe hányattattak. —

„Maga *Napoleon* Császár 19-dikben *Wisepkben*, Gróf *Nansouty Polockkal* által ellenben volt. Jul. 20-dikán a' Nápolyi Király a' *Dünán* által menvén, lovasságával annak jobb partját elborította. Az Oroszoknak a' mi általmenetlünk ellen tett minden előre való készületeik hí-

jába valók voltak; magazinumaik, mellyeket három esztendőnk alatt gyűjtöttek nagy költséggel, oda lettek. Olyan erősségeik találtattak, melyeken, a' lakosok' mondása szerént, 6000 munkások egy esztendőtől fogva dolgoztak. Mi nem tudjuk miképpen hízelkedhettek az Oroszok magoknak azzal, hogy mi őket az ő sántzokkal körül vett lógereikben fogjuk megtámadni. Seregeink minden felől útban vannak azon *Ulla* nevű kis víz felé, a' melly és egy kis tsatorna a' *Düna*t, a' *Dnieperrel* és így a' *Balticum* tengert a' *Fekete tengerrel* özsze tsatólják. Ez szerént hatalmunkban van már ezen két tengerek' közösülésének pontja. Az ellenség a' maga mozduláai közben bagázsáját semmivé tenni, 's artilleriáját és fegyvereit a' vízbe hányni iparkodott. Minden, a' ki *Lengyelnek* nevezi magát arra használta az Oroszok' sebes hátrálását, hogy őket oda hagyván az erdőkben elrejtette magát a' *Frantziáknak* megérkezéseig. Azon *Lengyeleket*, kik az Oroszoktól e'képpen elszöktek, 20,000-re lehet számlálni. —

„*Marschal Viktor* a' *Wistula* felé közeleg a' 10 dik ármádával; *Marschal Augereau* útbau van *Berlin* felé a' 11-dik ármádának általvételére. Az *Ulla* és *Düna* között lévő föld igen szép; a' termés igen gazdag; sok helyen találatnak szép kastélyok és klastromok; tsak *Glybokie* nevű kisdud mező városban (a' hol mostanság volt a' *Frantzia* nagy ármáda' fő hadi szállása) két klastromok találatnak, mellyek közzül minde-
nikbe meg fér 1200 beteg.

(Ezek a' hivatal szerént való tudósítások *Párisban*, és így sokkal későbbre jönnek - ki, mint

egyéb közönséges és nem hivatalos tudósításaink; következésképpen olyan dolgokat is foglalnak gyakran magokban, mellyek felől már emlékeztek a' nem hivatalos tudósítások: tsakugyan ki kell nekünk még is adnuuk ezeket a' hivatalos tudósításokat is, minthogy ezekben hitelesen, és gyakran megjobbítva, megigazítva, 's más környülállásokkal fordulnak elő a' már említett dolgok. Egy szóval, ezek hivatal szerént való tudósítások). —

* * *

A' mi nem hivatal szerént való tudósításaink már egész Augustus' kezdetéig terjednek, és napoként fontosabbak kezdenek lenni. *Willnából* e'képpen írtak Aug. 3-dikán: —,

„A' nagy ármáda' előre való haladását illető tudósítások egymásra halmazódnak hitel felett való módon, és minden közönséges várakozást fellyül haladnak. Az itt következő tsupa igazságok, a' jövendő történeteknek széles mezejekre mutatnak! —

„Az Orosz ármáda, a' Szövetségeseeknek sebes előnyomulások által két részre szakasztván, annak sokkal nagyobb része a' Hadiminister *Barklay de Tolly*' vezélése alatt magát a' Dünához vissza vonván, úgy látszott, hogy ezen víznek védelmezésire legyen határoztatva, a' másik és kissebb része pedig a' H. *Bagratiön* vezérlése alatt a' déli tartományokra nyomattott - le. A' Frantziák' nagyobb ereje a' *Düna* felé közelgetvén, az alatt, míg némelly tsapatjaival a' víz' bal partjáról Rigát és Dünaburgot fenyegette, *Dryssát* magok az Oroszok oda hagyták, 's a' Nápolyi Király leg kisseb akadályoztatás

nélkül által ment a' vízen. Maga a' Császár azonközben *Witepsk* felé rendkívül való sebességgel előnyomulván, Julius 26-dikán és 27-dikén bé érte a' szélsőbb Orosz tsapatokat, 's azokat ezen két napok alatt, azoknak feles ágyúkból és emberekből álló vesztesékekkel vissza nyomta; 28-dikban éjjel *Witepsket* magát is oda hagyták az Oroszok, és azt az utánnok nyomuló *Franzia* tsoportok elfoglalták, a' hol *Napoleon* Császár maga tsak két órát töltvén, sietséggel utánna nyomult az Oroszoknak, a' kik útjokat *Smolensko* felé fordították vala. Úgy látszik, hogy ezen pont (*Smolensko*) lett volna arra határoztatva, hogy ott a' Napnyúgoti első és második Orosz ármádák magokat össze tsatólják. —

Jul. 28-dikán azon iparkodott *H. Bagration* hogy *Mohilewbe* juthasson, gyaníthatóképpen azért, hogy ott akart a' *Dnieperen* által költözni; két Orosz Osztályok egész nap verekedtek: de tsakugyan megakadályoztatták őket feltett céljokban a' *M. Davoust*' seregei, 's két Generálisokból, néhány ezer hóltakból és sebesekből álló veszteséssel vissza nyomták. Míg ezek történtek, az Orosz ármáda *Dünaburgból* magához hívta az őrző seregnek egy részit — *M. Magdonáld* pedig élt az alkalmatossággal — *Dünaburgra* réá ütött — és azt Julius' 30-dikán réárohanás által elfoglalta. Már tsak *Riga* van a' *Düna* jobb partján az Oroszok' birtokában; rajta kívül az egész vizet a' szövetségesek bírják. De tsakugyan a' *Riga* vívására kívántató ostrom ágyúk is által jöttek már a' *Niemen* vizén. —

„Marschal *Davoust* még mind a' *H. Bagration* ármádája ellen dolgozik. A' Gen. *Rengnier*

seregei az Austriai ármárával együtt a' magok mostani fekvésekhöz képpeszt a' *Warschauer* Hertzegséget fedezik, és *Volhyniát* fenyegetik. A' H. *Schwarzenberg* fő hadi szállása Jul. 28-dikán *Nieswieczben* volt. *Witepskben* úgy értették, hogy *Sándor* Császár onnét *Moskauba* ment.

Warschau, Augustus' 4-dikén: — „Itt az a' hír terjedett - el, hogy a' múlt hónap' vége felé (28 dikban) a' *Dnieper* partján *Mohilew* és *Rohaczew* között, a' H. *Bagration* és H. *Eckmül* (*Davoust*) ármáráik között, nevezetes verekedés történt volna, melyben az ellenségnek néhány ezer emberei elfogattattak 50 ágyúkkal egyetemben. Azt is hozzá adják ezen hírhez, hogy *Sándor* Császár olly célzással, hogy a' vezérlése alatt lévő ármárának a' H. *Bagration* ármárájával való összsatsatoltatását könnyebbé tegye, annak bal szárnyát *Smolensko* felé kiterjesztette, de a' melly útazása közben az ő hátúljáró lovasága a' Nápolyi Király által szünet nélkül üldöztetett, és sokat vesztett. (Ezen *Warschauer* levél megegyez a' fellyebb előadatott *Willnai* tudósítással).

Dresda, Augustus' 5-dikén: — „Egy tiszt, ki a' 7-dik ármárá fő hadi szállásáról Jul. 31-dikén indúlt - el, azt a' tudósítást hozta ide, hogy *Gen Klegel*, a' ki Jul. 27-dikénn az Orosz *Genevális Tormasow* serege ellen, egy Szakszoniai brigadával *Kobryn* mellett (a' *Warschauer* Nagy Hertzegség' határától nem meszsze) álló tanyánkat védelmezte, 10 órányi viész ellentállás után magát megadni kénytelenítettett és fogságra esett. A' 7-dik ármárá, mellyhez ez a' Szakszoniai brigáda is tartozott, *Rosannában* (*Slonimon* innét)

tartott nyúgvó napokat, azon lévén, hogy Augustus' 3-dika felé *Slonim* mellett az Austriai segítő seregekkel magát össze tsatolja, 's azután az ellenség ellen ismét előre nyomúljon. A' fő vezér Gen. *Regnier* ilyen hirdetés által tudósította a' Szakszoniai seregeket a' nevezett brigadának elfogattatása felől: —,

„*Hadi parantsolat. Költ Rosannában*

Jul. 30-dikán, 1812. —

„Fő vezér Generális *Regnier* hírül adja a' vezérlése alatt lévő Szakszoniai Királyi sereg minden tagjainak, hogy az ő magokviselejteikkel a' hadakozás' elkezdődésétől fogva egész ezen szempillantatig, tökéletesen megelégedett. Köszönetet jelenteti néktek azon iparkodásaitokért és jó akaratotokért, mellyel mind eddig való terheket elhordoztatok; 's a' melly ő előtte jövődöre nézve is kezeségűl szolgál. *Lindenau* Huszár és *Seidlitz* Ulánus Májoroknak alkalmatosságok volt magokat az alattok lévő tsapatokkal különösen megkülömböztetni. Generális *Klengelnek* meg volt parantsolva, hogy a' *Király* és *Riesemeuschel* nevű Regementekkel, és az Ulánus Regementnek egy részével, *Kobryn* és *Brescz* felé vegye útját, míg az alatt az ellenség, a' nélkül hogy észre lehetett volna venni, minden erejét erre a' pontra húzta össze. Generálmájor *Klengel* 10 óráig verekedett a' vezérlése alatt lévő 2300 emberekkal a' nyoltzszorta nagyobb erejű ellenség ellen, 's végre is hajtotta volna bizonyal és jó rendel a' maga hátrálását, ha az armádával való közösülése egy hídaak elézése által ketté nem szakasztatott volna. Azt hogy a' ti pajtássaitok, mint derék Szakszok úgy vere

kedtek, tudni kell a' katonaságnak. Generális *Regnier* meggyőződve van a' felől, hogy a' seregek minden alkalmatosságon örömmel fognak kapni, hogy kárvallásokért az ellenségen bosszút álhassanak."

„Oberster *Langenau* a' Generálstáb vezére.

A' *Württembergi* udvari újság ilyen vitéz történetét adja elő a' *Lajos Württembergi Királyi Herceg*' 3-dikszámú Vadász Regementjének: —,

„Ez a' Regement, melly a' Nápoly Király ármádájának leg elől menő tsoportját teszi, *Junius*' 30-dikán érte - bé leg előbb az ellenséget, és azolta el nem vesztette annak hátulsó tsoportját a' maga szemei elől. A' közönséges portázásokat kivéven, tsakugyan egész *Jul.* 5-dikéig nem történt semmi nevezetes dolog közöttök, azonkívül, hogy tőlünk egy ember esett fogásra az Oroszokhoz, mi is egy Kozákot fogtunk el. Ez nap (*Jul.* 5-dikén) történt, hogy Regementünk egy Dragonyos, egy Huszár, és egy Ulánus Regementből, 's ezer Kozákokból álló, hátúljáró tsapatra találván, ezeket a' sereghez vissza nyomta. Az Orosz sereg egy halmon, minekutánna a' hídat a' háta megett elrontotta volna, hat ágyúknak védelmezések alatt megállapodott. Regementünk az ellenséges ágyúkat elhalgattatta, a' hídat helyre állította, az ellenséget ismét úzóbe vette, 's egy ferály óra távolságra ismét béérte. Az ellenséges tsapat itt ismét egy hegyre vonta - fel magát, 's a' mi tsapatunknak előnyomulását tsaknem lehetlenné téven, ismét parantsolatot kapott Regementünk, hogy az ellenségre ezen halmon reá rohanván,

onnét mozdítsa-le, mellyet ez azonnal telyesítvén, olyan sebességgel elúzte az ellenséget, hogy ez, ágyúit is alig menthette-meg. Eszébevévén az ellenség, hogy ezen Regimentünk a' tsapatnak több részétől a' nagy sebességben igen eltávozott 's őtet tsak maga kergeti, ismét megállott 's réánk ütött, de most is vissza igazított. Ekkor egy erdő megett próbálta elbomlott sorait ismét rendbe szedni, hogy még egyszer réánk üssön: hanem már ekkor egész brigadánk együtt lévén, Oberster Gróf *Waldburg* oly módon az ellenség' szárnyára tsapott, hogy az már most a' hátrálásnál egyeben nem gondolkozott. Ezen harmadikszori bévágáskor történt, hogy Oberstlieutenánt *Kirchenbergi Hohenlohe Fridrik* igen előre menni bátorkodván, és, noha nem igen terhesen, meg is sebesítettvén, a' hirtelenül megfordúlt Kozákoktól elfogattatott. Egyéb vesztese Regimentüuknek 19 megsebesedett és 4 elfogattatott emberekből, és 16 megöletett lovakból állott. Mi az ellenségtől egy Hadnagyot, 31 Dragonyost, és 6 lovat fogtunk-el. (Itt azokat számlálja továbbá elő az udvari újság, a' kik a' Regimentnél jól viselték magokat.) Két ember arany, 6 pedig ezüst érdempénzt kapott.

A' Londoni újságok szerént Jul. 3-dikán már udtára adta volt a' *Rigai* Kormányozó a' lakosoknak, hogy Riga városa ostromot fog kiállani; a' Rigai lakosok minden vagyonaikkal oda hagyni készültek a' várost, valamint a' Libau-i lakosok tselekedtek, a' kik tsaknem minnyáján oda hagyták lakhelyeket. Az ő elszaladások nagy sebességgel ment véghez. — Ugyan tsak ezen *Londoni* levelek szerént *Barklay de*

Tolly igen hathatós Proklamátziót intézett Jul. 1-ső napján az Orosz ármádákhoz. Egy más hirdetésben arról tudósította a' *Rigai* Kormányozó a' lakosokat, hogy az Orosz birodalom és Anglia között való békességes állapot ismét helyre állott, és hogya' Pruszsiai tenger partokat az Angliai Országlószék bészárt állapotban lenni kihirdette (mely azt teszi, hogy az Anglusok ha valahol a' tengeren valamelly hajót, a' melly valami Pruszsus kikötőhelybe evezni szándékszik, előtalálnak, azt azonnal elfogják.

Elegyes Dolgok.

Manheimban Jul. 15-dikén a' maga levegőigó-dik de szerentsétlen felevezését tartotta *Bittorf* nevű levegőigó hajós egy *mongolfierrel*, víz gőz helyett meghevesített levegővel töltött papiros golyóbissal, mellynek hossza 60 lábnyomnyi volt, 's az ő felindulása előtt két, 60 lábnyomnyi magasságú karó között függött. Egy szép polgár leánka is felevezni szándékozott velle, hanem ezt éppen mikor felevezni akartak volna, a' politzia nagy szerentsére alatt marasztotta. *Bittorf* e'szerént tsak maga evezett-fel nagy vídámsággal és bátorsággal. Felindulásakor az egyik karónak felső végében lévő szeg, mellyről addig a' golyóbis függött, ennek oldalán egy hasadást ejtett, de a' mellyet *Bittorf* nem vett észre. A' hasadáson azonközben a' levegőnek ereje oly lassan jött-ki, hogy a' golyóbis a' hajóst néhány minúták alatt három annyi magosságra felragadta, mint a' leg magasabb torony *Manheimban*, a' szél pedig őtet éppen a' város' felibe hajtotta. Még ekkor is nyugott bátorsággal köszöntötte *Bittorf* a' kezében lévő zászlónak tsavargatása

által a' lába alatt lévő földnek lakosait: midőn
 azonközben a' golyóbisban lévő levegőnek emelő
 ereje már igen meggyengülve lévén, éppen a'
 város közepe táján az egész machina esni kezdet
 lefelé, mellyet *Bittorf*, kinek semmi féle esés el-
 len való készüléte nem volt, eszébe vévén, el-
 méjének jelenvalóságát gyaníthatóképpen elvesz-
 tette, 's nem tudni mi történetből, kétségkívül vi-
 gyázatlanság miatt a' golyóbis alsó része az esés
 közben meggyulladott, 's ilyen állapotban egy
 ház' telejére esett. Itt a' kéményhez kapaszkod-
 ván *Bittorf*, talám megtarthatta volna életét, ha
 szerentsétlenségből a' lángoló golyóbis éppen réá
 és tsónakjára nem roskadott volna, hogy őtet
 mindenestől fogva össze égesse. Erre nézve
 kéntelen volt a' szegény kétségbe esett ember a'
 kéményt elbotsátani, melly után a' ház' udvarára
 leesvén félig elégve és össze romolva a' szárlá-
 sára vitetett, a' hol más nap (16-dikban) meg-
 halt. Lehetetlen képzelni, mitsoda érzékenysé-
 get gerjesztett ez a' történet a' közönségben és
 a' *Bittorf*-al együtt felevezni akart bátor leány-
 kában. E' kétségkívül nem kívánkozik mostan-
 ság ilyen útra menni, vagy leg aláb nem *mon-*
golferben, hanem az újabb időkben feltalált, ke-
 mény tafotából készült, 's nem illy veszedelmes
 módon töltött golyóbiszal. *Bittorf*-szegény egy
 ifjú feleséget 's két neveletlen gyermeket hagyott
 maga után, kik közzül a' kisebbik tsak néhány
 hetes, a' nagyobbik pedig az alatt, míg az an-
 nya és az említett leány *Bittorf*-nak a' golyóbis
 töltésben segítségül voltak, a' golyóbis körül
 jádzott. Ez igen érzékenyítő szerentsétlenség.
 A' Manhaimi megilletődött lakosok szép gyűj-
 tényekkel segélik az elmaradott özvegyet és
 árvaikat.

Az Ámerikai egyesült Státusok nem tsak
 hogy kihirdették Angia ellen a' hadakozást,
 hanem már verekedés is volt köztök a' tenge-
 ren, de nem nagy.